

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. Quid sit beneficium Ecclesiasticum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

vel dignitatem in Societate eligar, vel promotear. Alterum sic: Promitto nunquam me procuraturum, prætersurumve extra Societatem, prælationem aliquam, vel dignitatem: quæri potest, an illi duo termini prælatio, & dignitas, idem vel diversum significant? R. quod Sanchez l. 6. Decal. c. 18. n. 25. non distinguit in priori voto prælationem à dignitate, sed asserat ea duo nomina posita fuisse claritatis gratia: asserit deinde ex mente Generalis Claudii, nomine dignitatis ibi intelligi officia, quibus annexa est jurisdictio ordinaria, vel delegata, qualem habent Generalis, Provincialis, Præpositus, Rector, Visitator, Vice-Generalis, Vice-Provincialis, vice-Præpositus, vice-Rector. Quare non franget votum, si quis procurer fieri Assistent coram Generali, Magister novitiorum, vel Theologiae, Minister, Consultor, Admonitor, Concionator; secus est in posteriori voto, ubi distinguit Prælationem à Dignitate, & asserit nomine Prælationis extra Societatem intelligi Episcopatum, Abbatiam, quæ habeat jurisdictionem quasi Episcopalem, Vicariatum Generalem Episcopi, & quodcumque munus habens jurisdictionem in foro externo in sibi subditos: nomine dignitatis venire Cardinalatum, & quancumque aliam dignitatem in Ecclesia, & si prælatione careat. Officium parochi nec prælatio, nec dignitas est.

ARTICULUS. II.

Quid sit beneficium Ecclesiasticum?

150 **B**eneficium apud Latinos est munus in aliquem collatum, cum de altero quis bene meretur: ac proinde est id, quod in alterius salutem, & utilitatem collocamus. Apud Legistas sumitur pro privilegio, L. util. ff. de constit. sine. idem pro officio serviendi, quod homo homini tribuit ex liberalitate, in usibus feud. de milite Vas. c. Ubertus Beneficium juris est id, quod à jure conceditur, & indulgetur. Beneficium epistola divi Adriani, de quo fit mentio §. Si plures, instit. de fidejuss. est, si unus è multis fidejussoribus de toto debito conveniatur, rectè excipiet, pro rata parte duntaxat solvenda. Apud Canonistas, & Theologos, sumitur pro annuo proventu Sacerdotis, vel Clerici,

quem percipit ex Ecclesiæ bonis, nimirum agris, prædiis, primitiis, decimis, & aliis rebus. In hac acceptione dicitur Beneficium Ecclesiasticum, & juxta Azor tom. 2. l. 3. c. 1. q. 1. & Lessium l. 2. c. 34. n. 1. ex variis sic definitur; est jus perpetuum percipiendi fructus ex bonis Ecclesiasticis, propter aliquod officium spirituale, auctoritate Ecclesiæ constitutum. Unde constat, tria posse in beneficio distingui. Primum est officium, seu obligatio, qua quis tenetur functionem spiritualem obire, ut facere sacrum, recitare horas Canonicas, administrare Sacramenta; Secundum est jus perpetuum percipiendi certos redditus ex bonis Ecclesiasticis: quod est propriè beneficium, & censetur spirituale, quia oritur ex officio spirituali, in quo fundatur: Tertium sunt ipsi fructus temporeles, qui debent percipi ex bonis Ecclesiasticis, nempe DEO dicatis.

Certum Beneficium Ecclesiasticum, tanquam species continetur sub nomine Præbendæ, tanquam genere. Duplicem habet acceptionem. 1. generaliter, & sic supponit pro præbenda spirituali, præscindendo, an ea præbenda concessa sit in perpetuum, hoc est, ad dies vitæ illam habentis; sive solum ad tempus, etiam auferibiliter ad nutum ejus, qui concessit. 2. Specialiter, prout explicat præbendam concessam in titulum, seu in perpetuum; & in hac acceptione recipit definitionem præcedente numero allatam. Hoc jus secundum se, & formaliter non est aliquid spirituale, sed temporale, cum sit ad percipienda temporalia; dicitur tamen spirituale, quia fundatur in aliquo spirituali, nimirum in obligatione præstandi ministerium spirituale, v. g. celebrandi, ministrandi sacramenta, prædicandi verbum DEI, dicendi horas Canonicas.

Illam porro perpetuitatem juris, per quod definitur beneficium specialiter, & propriè acceptum, volunt aliqui consistere in eo, quod ex se, & fundatione sua non vacet, ac desinat morte possessoris, licet illud habuerit revocabiliter ad nutum concedentis; sic Azor p. 2. Instit. moral. l. 3. c. 1. q. 2. Layman l. 4. Summa, c. 1. Hoc quidem verum est requiri ad beneficium propriè dictum; Sed non sufficere ad beneficium prout communiter accipitur in jure; ac proinde insuper requiri, quod

ri, quod sit perpetuum *tum in se*, ut dictum est; *tum in beneficiato*; nimirum, ut ei sit conferibile vi suæ institutionis in perpetuum, per se loquendo retinendum, ac eo mortuo, vel legitime amoto vacet; ratio hujus sumitur ex duplici capite. 1. ex c. 2. dist. 30. ubi dicitur, beneficium Ecclesiasticum non dari ad tempus, sed in titulum perpetuum. Nam in qua Ecclesia quilibet vinculus est, in ea perpetuo (hoc est, *dum vivit*, ut exponit *Gloss. ibid.*) perseveret; deinde quia beneficia solum revocabilitur, & ad tempus concessa, in odiosis (ubi scilicet nomen *beneficii* propriè ac strictè sumendum est) non veniunt sub nomine *beneficii*; simpliciter prolati; ita Zoësius *b. 1. n. 2.* Pirhing. *eod. n. 3.*

153 Et ideo, quando in regulis Cancellariæ Apostolicæ agitur de *Reservatione Beneficiorum*, non intelliguntur reservata beneficia *manualia*, seu ad nutum revocabilia; quia reservatio est stricti juris, cum sit odiosa; Sic Castropalag. *p. 2. tr. 2. de benefic. D. 1. p. 1. à n. 6.* Similiter, licet pro titulo mensæ ad suscipiendos sacros ordines juxta Trid. sufficiat *beneficium*, non sufficit tamen beneficium *manuale*; quia requiritur titulus, dans jus alimentorum *ad dies vite*. Quod ex eadem ratione procedit de Vicario Episcopi, vel Parochi; cum hoc officium det jus solum revocabile; non autem perpetuum recipiendi redditus ex bonis Ecclesiæ propter ipsorum spirituale ministerium.

154 Præter hoc ad beneficium Ecclesiasticum propriè dictum requiritur, quod illud sit *authoritate Ecclesiæ constitutum*. Nam solius Prælati Ecclesiastici est, officia in Ecclesiis constituere, & proventus ex bonis DEO dicatis ejusmodi officiis annectere. Nam beneficium Ecclesiasticum licitè obtineri non potest sine Canonica institutione, ut dicitur *Reg. 1. de reg. jur. in 6.* Hinc legatum, relictum etiam in perpetuum pro celebrandis missis, sine autoritate, vel interventu Episcopi, est quidem pia devotio, aut legatum; sed non beneficium Ecclesiasticum; Less. *l. 2. Inst. c. 34. n. 4.*

155 Ex præmissis sequitur 1. nullum beneficium *Ecclesiasticum* erigi posse sine autoritate Episcopi, ex n. 153. nec obtineri sine Canonica institutione, hoc est,

facta secundum præscriptum sacrorum Canonum, *Reg. 1. de Reg. jur. in 6.* adeoque nullum jus percipiendi redditus aliquos temporales propter officium spirituale *v. g.* celebrandi missas, esse beneficium strictè *Ecclesiasticum*, nisi constitutum alieni sit, & erectum cum autoritate Episcopi, & sit perpetuum etiam in Beneficiato, ex n. 152. adeoque *Capellanus* (ut vocant) in domibus, vel archibus Dominorum, sine interventu Episcopi erectas, licet perpetuæ sint, non esse beneficia *Ecclesiastica*; quod etiam procedit de obligationibus celebrandi, alligatis certæ capellæ, loco, altari. &c. fundatis sine Episcopi consensu. Sequitur. 2. Beneficium Ecclesiasticum esse quid *spirituale*, non formaliter, sed causaliter, seu antecedenter, cum, licet habeat annexum aliquid temporale, nimirum redditus, seu proventus, quos beneficiatus percipit, detur solum propter *officium spirituale*. Sic Felinus in *c. Consulere*, de Simonia. Nam omne jus ad aliquid temporale, est jus spirituale non formaliter, sed causaliter, quando causa illud habendi, est aliquid spirituale, *v. g.* officium, seu ministerium præstandi spiritualia; hinc nullum beneficium Ecclesiasticum potest conferri Laico, cum detur propter officium spirituale præstandum à persona clericali.

Ad extremum nota, in odiosis, qualis est materia dispensationum nomine beneficii, non venire *dignitates*; cum tali casu interpretatio fieri debeat, quanto minori damno juris communis fieri potest acceptio *beneficii*, quod sit ejus significationem restringendo ad beneficia simplicia, non autem duplicia, & qualificata, *c. ad aures*, 8. *de Rescript.* ubi Lucius III. ait, ad se pervenisse, quod plerumque Decani, Archidiaconi, Præcentores, vel alii Ecclesiasticis præditi dignitatibus, *super minoribus beneficiis literas impetrantes, nomen supprimunt dignitatis suæ, & simplici nomine se appellant*, tanquam non habeant aliquem personatum; & ita statuit: *cum non sit intentionis nostra, ut persona pluribus redditibus abundantes, per literas nostras pauperes Clericos super minoribus beneficiis inquietent: literas, in quibus actor sua nomen dignitatis supprimit, vires nolumus obtinere.* Et *c. fin. h. t.* ubi, cum

Pontifex mandasset alicui provideri in Ecclesia civitatis, vel diocesis Lucan. & Prior S. Mariæ eidem providere vellet, ut esset Rector Ecclesie S. Petri de Vico, contranitentibus Clericis ejusdem Ecclesie, qui Rectorem eligere consueverunt: litem decidurus Pontifex rescripsit: cum mandatum hujusmodi se ad talia non extendat, nec ad rectoriam, vel dignitatem, nostram feratur intentio, cum pro simplici beneficio iussio nostra maneat: Mandamus quatenus tam institutionem hujusmodi, quam excommunicationis sententiam propter hoc latam, denunciis non tenere.

157 Ex hoc textu colliges 1. *litteras*, & *mandata* super beneficiis obtinendis impetrata, esse *ambitiosa*; & hæc eo ipso, quod talia sint, esse restringenda. 2. mandatum alicui providendi *usque ad certam summam v. g. 50. aureorum*, non intelligi de provisione *in pensione* (ex quo colligitur nomine *beneficii* in odiosis *pensionem* non intelligi) sed *in beneficiis*; 3. sub nomine *Ecclesiarum civitatis, vel diocesis* in ejusmodi mandatis non comprehendi *Ecclesiam Cathedralis*; Bene tamen si fit de providendo alicui in aliqua Ecclesiarum provincia. Dixi *in ejusmodi mandatis*, nimirum, impetratis super obtinendis beneficiis; quia hæc sunt odiosa, utpote *ambitiosa*; secus in favorabilibus; sic Gloss. *ibid. V. quamvis*. 4. quando mandatum est de alicui providendo *in aliqua Ecclesiarum Provincia*, Pontificem significare, quod hoc casu, & mandato uberiorem impetrandi gratiam facere intendat, quam alio carente illa clausula.

ARTICULUS III.

Quotuplex sit beneficium Ecclesiasticum.

158 **P**rima divisio est in *Regulare*, ac *Seculare*, utrumque rursus subdividitur in *simplex*, & *qualificatum*, seu duplex, ex duplicibus alia sunt *majora*, alia *minora*. Et quoniam his, præter qualitates juris, etiam aliæ frequenter accedunt, ut sunt reservatio, affectio, litis intentio, consignatio in custodiam, alia sunt *reservata*; alia *affecta*; alia *litigiosa*; alia *commendata*. Similiter ex aliis capitibus beneficia quædam dicuntur *manualia*, in-

compatibilia, *collativa*, *electiva*, *patronata*, *monacharia*, *Ecclesia non numerata*, *consistorialia*, *sacerdotalia*, *de mensa*. Quæ sub suis nominibus expressa sæpe habent speciales juris effectus, quibus præmissis.

§. I.

De Beneficiis Secularibus, & Regularibus.

159 **B**eneficium *Regulare* dicitur, quod vi suæ institutionis, seu foundationis regi debet per *Regulares*, ut colligitur ex c. 2. *de Capellis Monach.* *Seculare* autem, quod vi suæ institutionis de consensu Ordinarii administrari debet per Clericos seculares, hoc est, non *Regulares*, nullam scilicet regulam Professos; nisi mutaverit statum, vel qualitatem; quod propterea superadditur, quia beneficium tam seculare, quam regulare quandoque mutat hanc qualitatem, ut de seculari fiat regulare, ac vicissim; id quod colligitur ex c. *Cum de beneficio, 5. h. t. in 6.* ubi Bonifacius VIII. ait: cum de beneficio Ecclesiastico consuetudo Clericis secularibus assignari, provideri mandatur, de illo debet intelligi, quod tanto tempore ab uno vel pluribus secularibus Clericis institutis in eo Rectoribus exitit continuè, ac pacificè gubernatum, ut præscriptio legitima sit completa, etiam si ante vel post religiosi quandoque ministraverint in eodem. Quando verò scribitur, ut provideatur de aliquo Prioratu alicui Clerico seculari, provideri non potest de Prioratu, qui per religiosos (juxta modum præmissum) est solitus gubernari. Nisi hoc in literis caveatur expressè.

160 Ex hoc colliges, quod beneficium Ecclesiasticum præscriptionem recipiat; secundo, quod possessione continuâ per 40. annos mutetur status, seu qualitas beneficii, ut de seculari fiat Regulare, & e contra; sic Barboza n. 5. Tertio, quod ex aliquorum sententia, ex beneficio Regulari fiat seculare 10. annorum præscriptione, excipiunt, nisi præscriptione 40. annorum de seculari factum sit regulare; tunc enim, ut rursus seculare fiat, præscriptio 40. annorum requiritur, ut docet Vivianus cit. l. 1. c. 1. n. 86. Quarto, quod beneficia secularia non possint conferri